

SVENSKA RIDSPORT
FÖRBUNDET

SIKTAR PÅ MÄRKE?

TIPS TILL DIG SOM ARRANGERAR RYTTARMÄRKEN

INNEHÅLL

3 INLEDNING

4 ALLMÄNT OM RYTTARMÄRKEN

6 DRESSYRMOMENTET

MÄRKE I, II, III, IV, BRONS, SILVER, GULD

8 HOPPMOMENTET

MÄRKE I, II, III, IV, BRONS, SILVER, GULD, TERRÄNG

10 ATT VISA

MÄRKE I, II, III, IV, BRONS

19 TEORIPROV

19 LITTERATURTIPS

Ryttarmärkena har funnits med i verksamheten sedan den svenska ridskolan började ta form på 50 talet. De första ryttarmärkena togs redan 1926. I nuvarande märkesserie finns Ryttarmärke I - IV samt Brons-, Silver- och Guldmärke. Det finns också ett terrängmärke i form av ett grönt eklöv. 2005 genomfördes en uppdatering av ryttarmärkena, vilket bland annat resulterade i en ny bedömning av dressyrmomentet för märke I - III. En bedömning som överrensstämmer med Svenska Ridsportförbundets satsning på "God Ridning". Nya teoriprov är även det ett resultat av denna uppdatering. Alla bestämmelser för ryttarmärkena finns i sin helhet i häftet "Ryttarmärken bestämmelser" som kan beställas gratis från Svenska Ridsportförbundet.

Ett Ryttarmärke är långt mer än en prestation på hästryggen, det är också ett bevis på att du är duktig på hästhantering. Hästvett från dag ett.

Foto: Anna-Maria Persson

Ann-Catrine Bengtsson

Lillemor Lindell

Linda Thörngren

Margareta Borg

Text: Lena Annergård

Grafisk form: [dizain]

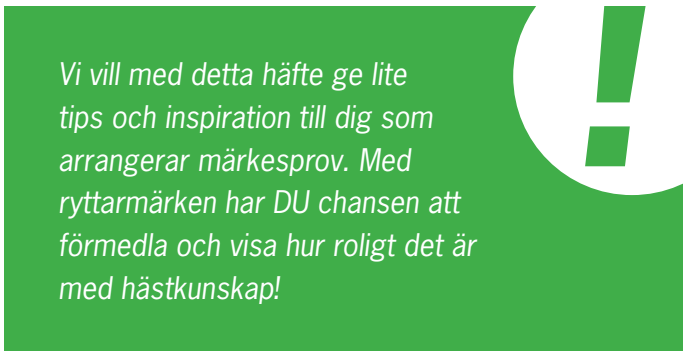
INLEDNING

Det är många ryttare – stora som små – som varje år får sitt nyvunna ryttarmärke fäst på sin jacka. Ett ryttarmärke är något att vara riktigt stolt över, en värdeemätare som tydligt visar att du klarat av en viss nivå av både ridning och hästkunskap. Ryttarmärkena fungerar också som ett utmärkt stöd för ridinstruktören när lektioner ska planeras och målsättning för olika ridgrupper ska skapas. Det ger på ett enkelt sätt både ryttaren och instruktören ett roligt, gemensamt mål att sikta på.

I handen håller du "Siktat på märke?". Här har vi samlat de tips och tankar som vi vill ge dig inför ditt arbete med ryttarmärkena på din ridklubb/ridskola. Tanken är att det skall kunna ge dig en bra start och vara ett stöd för dig längs med vägen.

Ridskolans viktigaste uppgift är att lära ut hästhållning och ridning, byggd på en klassisk grund. I all vår verksamhet ska hästen vårdas med kärlek och omsorg och hanteras på ett riktigt och säkert sätt. Märkestagningen är en ypperlig möjlighet att skapa intresse för att lära sig mycket om hästar – för hästarnas skull.

*Utbildnings och ridskolekommitté
Svenska Ridsportförbundet*

Vi vill med detta häfte ge lite tips och inspiration till dig som arrangerar märkesprov. Med ryttarmärken har DU chansen att förmedla och visa hur roligt det är med hästkunskap!

” Ryttarmärkena är ett utmärkt verktyg för att se vad ryttarna lärt sig på lektionerna. Märkena skapar också ett gemensamt mål för mig och mina elever. **”**

Cathrine Ringström, Skövde Ryttarförening

ALLMÄNT OM RYTTARMÄRKEN

” Vi använder ryttarmärken i marknadsföringen av vår ridskola. Märkena ger också en tydlig utbildningsplan och ryttarna får ett kvitto på vad de lär sig hos oss. ”

Petra Wirtberg, Götene Ridskola

Bra att veta...

I den nuvarande serien finns Ryttarmärke I - IV samt Brons-, Silver-, och Guldmärke. Märkena följer ryttarens utbildning som en röd tråd, med en tydlig kunskapsstegring som passar från färska nybörjare till betydligt mer erfarna ryttare. Ryttarmärket passar lika bra för den som har egen häst, som för den som rider på ridskola.

På varje nivå upp till och med Bronsmärket består märkesprovet av delarna; dressyr, hoppning, teori samt ett praktiskt prov att visa. Tillsammans ger delarna en bra grund om hästhantering och ridning på ryttarens aktuella nivå. För Silver- och Guldmärket ingår praktiskt genomförande i ridning – dressyr och hoppning.

Vem får ha märkestagningar?

Alla föreningar anslutna till Svenska Ridsportförbundet har rätt att anordna märkesprov. Föreningen måste inte ha ridskoleverksamhet utan alla medlemmar i våra föreningar är välkomna att avlägga prov för ryttarmärke, med eller utan egen häst. Den rekommenderade ordningsföljden att ta sina märken är; märke I, II, III, terräng, IV, brons, silver och guld. Ryttaren får givetvis starta sin märkestagning på den nivå som passar denne bäst. Dock är Bronsmärket obligatoriskt före märke av högre valör.

Hur lång tid?

Hur mycket tid som väljs att lägga på varje märkestagning avgör föreningen själv. Föreningens och ryttarens förutsättningar får helt enkelt styra så att märkestagningen blir så bra som möjligt. De första märkena går fortare än märkestagningarna för de högre valörerna, då det efterhand blir större teoretiska ämnen och mer att lära i de praktiska momenten.

Det absolut viktigaste för en bra och trevligt genomförd märkestagning är att du som instruktör är engagerad och intresserad. Är du som ledare själv positivt inställd så smittar din inställning givetvis av sig till ryttarna. Har du som instruktör själv tagit Ryttarmärken kan detta också inspirera ryttarna. Hitta ett sätt för hur er förening kan lyfta fram medlemmar som tagit ryttarmärke.

Ridningen

Ryttarmärket – på alla nivåer – har som mål att hitta gemensamma nämnare för grundutbildningen i dressyr och hoppning. Ska ryttaren utvecklas på bästa sätt är det viktigt att ryttaren får en bred grundutbildning, utan för tidig specialisering. Vi ser vikten av att ryttaren får en god grund i sin ridning med betoning på sits, balans och följsamhet i såväl dressyr som hoppning.

Teoriproven

Teori ingår som ett moment i märke I - IV samt bronsmärket för att tidigt i hästkarriären skapa intresse för att vilja lära sig mer om hästen och dess miljö. När ryttaren kommit så långt som till bronsmärket har teorin som mål att förbereda för ett större eget ansvar för hästen. Hästens välmående samt deras och vår säkerhet kräver som vi alla vet en stor kunskap inom flera områden. Ryttarmärkena sätter lika stort fokus på ryttarens hästkunskap som ridning.

Att visa

Att praktiskt visa på sin kunskap ingår, precis som teorin, i märke I - IV samt bronsmärket. Att kunna hantera både hästen och dess utrustning är lika viktigt som att kunna det teoretiskt och att rida. För att premiera en bred kunskap samt sätta säkerheten i fokus ingår även ett moment av att praktiskt visa på sin kunskap i ryttarmärkena.

- *Gör märkestagningar till en rolig aktivitet under lov och ledigheter.*
- *Märkestagning kan vara bra att grunda ett skötarsystem på.*
- *Att ta märke kan vara ett kul avslut på en termin – ett tydligt mål att sikta på.*

A green circular graphic with the text "BRA TIPS!" written in white, bold, uppercase letters. The text is arranged in a curve around the top and right sides of the circle.

BRA TIPS!

DRESSYR- MOMENTET

MÄRKE I

Här kan två ryttare rida samtidigt bakom varandra med ponnyer och hästar i lämplig ordning. Bedömningen är enligt Ryttartest. Den första rutan på Ryttartestets protokoll är viktigast med fokus på ryttarens sits; balans – smidighet, följsamhet – mellandel, skänkeläge – vinklar, överliv, huvud- och handställning. Som märkeskontrollant vill man tydligt se att ryttaren lägger vikt vid att ha en så korrekt sits på hästen som möjligt.

MÄRKE II

Även på märke II kan två ryttare rida samtidigt bakom varandra med ponnyer och hästar i lämplig ordning och bedömningen är enligt Ryttartest. Här läggs viss vikt, förutom på ruta ett, även på ruta två i protokollet. Fokus ligger på ryttarens hjälper, känsla och inverkan. Viktigt är också samverkan och effektivitet av vikt, skänkel och tygelhjälp. Det ska tydligt framgå att ryttaren kan inverka på hästen med bibehållen balans och utan ändring i sin sits.

MÄRKE III

Rids i LC:1 men bedöms enligt hela protokollet för Dressyryttartest. Ryttaren rider enskilt. Endast ett sammanlagt betyg sätts vid Dressyryttartest och en decimal får

Halvhalt

Tanken med att använda Ryttrar- respektive Dressyryttartest för Märke I - III är att få fram en så god grund att ryttdaren kan nå målet med en god sits och inverkan innan de går vidare till högre valör av ryttdarmärket. En god sits är grunden i all ridning.

förekomma. Det är alltså helheten och inte enskilda bedömningsgrupper domaren har att titta på. Här ska ryttdaren ha en sådan balans i sin sits att denne kan inverka så ponny eller hästen går i viss balans med en lätt eftergift på tygeln. Även om enbart ett betyg sätts är kommentarer givetvis välkommet att skriva i alla rutorna på protokollet.

I övrigt se "anvisningar för Ryttdartest & Dressyryttartest" som kan beställas från Svenska Ridsportförbundet.

MÄRKE IV – BRONS – SILVER – GULD

För dessa märken är bedömningsgrunden densamma som anges i TR II, Tävlingsreglemente dressyr. Lägst halva maxpoängssumman för klassen skall ha uppnåtts för att vara godkänd för märket. Om provet genomförs vid tävling skall denna summa ha uppnåtts hos huvuddomaren. I MsvB skall minst ett rent galoppombyte ha visats åt vardera hållet.

Tips på hur märkets ridmoment kan genomföras!

- Klubbävlingar
- Programridning
- Banhoppningsträning
- "Vanliga ävlingar"
- Ridläger
- Förlägg provtillfällena till vår och höst då ni kan rida både inne och ute
- Speciella märkesdagar
- Som avslutning på terminen
- Dela upp gruppen – där halva rider märket och andra halvan ev. rider ut

HOPPMOMENTET

MÄRKE I

Hoppmomentet i märke I består av en bom- och cavalettiserie i trav. Banan skall ridas två gånger – första gången passeras serierna under lätttridning. Andra gången intar ryttare lätt sits på lämpligt avstånd före varje serie, för att efter serien övergå till lätttridning igen. Det sammanlagda intrycket av de båda ritterna bedöms och poängsätts i protokollet, enligt skala 1-10.

Ryttaren ska ha en så korrekt sits som möjligt i balans och kunna rida lätt på, mellan och över bommar. Ryttaren ska också på ett naturligt sätt kunna övergå till en balanserad lätt sits utan överdrift i överlivets framförande.

Här ska domaren tydligt se att ryttaren i det närmaste når målet. Det gäller att i början av märkesbedömning i hoppning ha sådana krav att det inte blir för stora steg när ryttaren sedan kommer till följande märken. Det är lätt att vara "lite för snäll" på första märket.

Stilbedömning

Märkena II - IV bedöms enligt stilhoppning. Som domare behöver du vara påläst på TR XI – Anvisningar för stilhoppning. Där står att genomförande av stilbedömning skall:

- *främja en enhetlig hoppstil hos svenska ryttare*
- *stimulera förmedlingen av grundprinciperna för en klassisk hoppstil*
- *understödja vikten av att bedöma hoppstilen efter enhetliga normer*

MÄRKE II

Hindren ska vara rättuppstående och ryttaren får bryta av till trav mellan anridningarna, alternativt rida an mot hindren i trav. Ryttaren ska i en balanserad lätt sits, kunna rida ponny eller hästen mot, över och efter hindren samt hoppa hindren med godtagbar följsamhet.

I stilbedömning visar det sig om ryttaren är på rätt väg i sin hopputbildning.

MÄRKE III

Här ska ryttaren rida en bana med fyra hinder, bestående av rättuppstående, stigsprång och oxer. Banan ska hoppas i galopp, dock får ryttaren bryta av och fatta ny galopp om så behövs. Ryttaren ska i en balanserad lätt sits rida ponny eller hästen mot – över och efter hindren samt hoppa hindren med godtagbar följsamhet.

MÄRKE IV

Här ska ryttaren klara av att rida en bana med 6 hinder bestående av rättupstående, stigsprång och oxer. Banan ska hoppas i galopp och ryttaren ska i möjligaste mån kunna landa i rätt galopp. Om så inte sker skall ändring av galopp ske så snart som möjligt. Ryttaren ska i en balanserad lätt sits och med god stil och följsamhet, kunna rida ponnyn eller hästen i balans mellan – mot – över och efter hinder.

BRONS – SILVER – GULD

För märke brons, silver och guld består hoppmomentet av banhoppning. Enligt bestämmelser i "Ryttarmärken – bestämmelser" skall ryttaren, med den ändamålsenliga sits och balans han/hon tillägnat sig under utbildningens gång, kunna rida en bana på angiven höjd, med max 9 fel samt i övrigt god stil. Banan skall byggas enligt TR – anvisningar för banbyggare"

TERRÄNGMÄRKET – GRÖNT EKLÖV

Målet för terrängmärket är att ryttaren skall vilja och våga rida utomhus och tycka att det är kul. Hindren skall vara av vänlig natur och får vara rivningsbara, men lämpliga fasta hinder får också användas. Terrängprovet genomförs med en maxtid som skall räknas ut på ett tempo av 300m/min. Felöäng räknas inte men ryttaren skall övervinna alla hinder. Ryttaren får inte överskrida maxtiden, men viss justering av maxtid får göras om banläggningen så kräver, exempelvis om ryttaren måste skritta eller trava långsamt på vissa partier.

” Vi märker att
ryttarmärkena gör
att barnen på ett
tidigt stadium lära sig
hästvett och att umgås
med hästarna när de
inte rider. ”

Eva Sydén,
Skogsslottens Ryttarförening

VISA – HÄSTKUNSKAP FRÅN MARKEN

Att kunna hantera hästen på fler sätt än bara ifrån sadeln är viktigt i en ryttares utbildning. Kunskapen om hur vi säkert hanterar våra fyrfota vänner är viktig för så väl dig som ryttare som för hästen. Här följer några av de moment du som ryttare kommer i kontakt med i hästmiljön. Som du ser tar dessa exempel inte upp alla praktiska moment som ingår i en ryttares utbildning, till exempel hästens dagliga vård, hovvård och rengöring i stallet etc. Dessa moment och fler därtill är naturligtvis också viktiga att ägna sig åt i det praktiska övandet av hästhantering.

För all praktisk visning är det viktigt att ponnyn eller hästen är i lämplig storlek.

För de lägre Ryttarmärkena I - II brukar det gå bra att använda den tid du har i samband med lektionerna. Från märke III kan det ibland upplevas att det är svårt att få tiden att räcka till för märkestagningen. Här följer några tips från ridklubbar som aktivt använder ryttarmärket i sin utbildning. Vissa tips har behov av två instruktörer.

- Speciella märkeskurser
- Clinics för de högre märkesvalörerna
- Obligatorisk teori före eller efter ridning till alla grupper
- Ridläger
- Föreläsare (mest för de högre märkena)
- Teoritillfällen några gånger per termin
- Märkesteorikurser under lov
- Självstudier – intresse skapar motivation
- Studiecirkel
- Vissa inplanerade dubbellektioner
- Märkesläger och kurser
- Märkest teori för de högre märkena i skötarteori, stallvärdinnor

MÄRKE I

Uppsittning

För att klara märke I ska ryttaren visa att denne klarar av momentet uppsittning enligt följande krav; Ryttaren skall inta korrekt utgångsläge på marken, med eventuellt ridspö i vänster hand. Stigglädren ska vara anpassade med hjälp av ryttarens arm. Ryttarens uppsittningsteknik behöver inte vara perfekt, men en mjuk anslutning – eller försök därtill – till sadeln skall kunna visas. Tänk på att betona att uppsittning är något som ryttaren måste träna på hela sitt "ryttarliv" och att du måste vara lika noggrann varje gång.

Avsittning

När det är dags för avsittning är det viktigt att få hästen att stå helt stilla. Tyglar och eventuellt ridspö hålls i vänster hand. Släpp båda stigbyglarna. Lite "sving" på kroppen som förberedelse och samtidigt som överlivet fälls framåt över hästens manke förs högerbenet högt över bakdelen på ponnyn eller hästen och ryttaren sitter av, samt landar mjukt bredvid dennes framben. Stigbyglarna skall dras upp på stigglädren.

Diskutera gärna med märkestagaren om hur viktigt det är att alltid ha full kontroll på hästen i momenten upp- och avsittning. Berätta om vad som kan hända om man inte har det....

Uppsittning – korrekt beskrivning

I boken "Ridinstruktion" finns beskrivet hur en korrekt uppsittning ska ske; "Tyglarna läggs på enklaste sätt över hästhalsen. Kontroll av sadelgjord. Tyglarna avpassas

så att hästen står stilla och fattas sedan korslagda i vänstra handen samtidigt som denna hand också tar mantag. Eventuellt ridspö hålls i vänster hand. Med hjälp av högra handen träds den vänstra foten in i vänstra stigbygeln, varvid stiglädrets utåtvända sida skall vara vänd mot ryttaren. Högra handen fattar om möjligt om bakvalvets högra sida. Ryttaren tar därefter kraftig sats med sitt högra ben och stiger upp i sadeln, för att sedan med hjälp av högra handen, som flyttats till framvalvet, mjukt sjunka ned i sadeln. Högra benet får under uppsittningen inte beröra hästens bakdel. Högra stigbygeln tas och ryttaren trampar väl ned i denna, så att sadeln kommer rätt. I samband med detta fattas tyglarna. Uppsittningen skall om möjligt ske i en följd. Hästen skall alltid stå stilla efter uppsittningen, innan den sätts i rörelse”.

Avsittning – korrekt beskrivning

Avsittningsmomentet beskrivet enligt boken Ridinstruktion; ”Ryttaren tar ridspöet i vänster hand, samt släpper båda stigbyglarna. Ryttaren stöder sig mot mankammen med vänster hand, i vilken han håller tyglarna, och mot framvalvet med höger hand. Samtidigt som överlivet faller framåt över hästens manke förs höger ben över hästens bakdel, utan att vidröra denna, och ryttaren glider mjukt ned på hästens vänstra sida och landar i höjd med hästens framben. Hästen skall under hela avsittningen stå stilla. Stiglädren skjuts upp i det undre stiglädret”.

” Jag tycker att ryttarmärkena gör vår rid- och teoriutbildning mer målinriktad. För barn betyder det väldigt mycket att ta ett märke! ”

Susanne Johannesson, Viarps Kör & Ridklubb

MÄRKE II

Sadling

När det är dags för märke II kontrolleras ryttarens kunskap om sadling. Ryttaren ska ha sadeln förberedd, med stigbyglarna uppdragna på stiglåden, sadelgjorden upplagd över sadeln och voljocken fastsatt i sadeln. Ryttaren får sadla från valfri sida och ska kunna – i alla fall försöka – lyfta sadeln högt över hästen och lägga ner den mjukt på hästens rygg. Efter det ska ryttaren klara av att kontrollera att sadeln och voljocken ligger rätt, lägga ner sadelgjorden och spänna den – först endast lite för att sedan dra åt den mer.

Som märkeskontrollant bör du godkänna ryttaren även om han eller hon inte helt och fullt behärskar tekniken. Uppmuntra hur viktigt det är att fortsätta träna på att sadla rätt. Lägg grunden för att träna på rätt saker så sadling inklusive tillpassning som ska visas på bronsmärket blir så korrekt som möjligt.

Betsling

I märke I - II ingår att ryttaren ska kunna tränsets delar och hur man tränar hästen på korrekt sätt. Ryttaren skall vara rätt placerad och med tränset förberett. Här ska du som märkeskontrollant kunna se att ryttare lägger tyglarna över halsen och erbjuder bettet till ponnyn eller hästen på rätt sätt. Ryttaren ska se till att tränset blir mjukt trätt på hästens huvud, att ryttaren kan sätta tränset så det sitter rakt, samt att remmar knäpps rätt och lagom hårt.

Även om ryttaren inte helt behärskar tekniken – men ändå vet hur det ska gå till – ska ryttaren kunna godkännas. Här kan du som märkeskontrollant betona hur viktigt det är att fortsätta träna på att tränas rätt.

Grunder i munderingsvård

I märke II ingår kunskaper kring munderingsvård och ryttaren ska kunna berätta varför det är viktigt. Ryttaren ska också kunna tvätta rent ett brett och torka av tränsets samtliga remmar med fuktad svamp och sadeltvål. Likaså ska ryttaren kunna torka rent en sadel med fuktad svamp och sadeltvål och kunna berätta eller visa hur och varför vojlock och sadelgjord ska hållas rena.

MÄRKE III

Munderingens avpassande

När ryttaren har kommit till märke III ska denne kunna visa hur man ser att tränset är avpassat till lagom storlek och att bettet sitter rätt i hästens mun. Ryttaren ska också kunna beskriva hur man ser att sadeln ligger rätt, utan att trycka på hästens manke och i övrigt ligger väl på hästens rygg. Ryttaren ska veta varför tillpassningen är viktig.

Munderingsvård

Vid märke III ska ryttaren visa hur man plockar isär ett tränset, gör rent alla delar grundligt och därefter sätta ihop tränset igen. Ryttaren ska också praktiskt visa hur man plockar bort delarna på en sadel, gör rent alla delar och sedan sätta tillbaka dem igen. Var noga med att stigbyglarna är på rätt sida. Ryttaren ska också praktiskt visa hur man gör rent vojlock och sadelgjord.

Det är bra att ha med en bild på hur rätt fastsatta stigbyglar ser ut. Låt ryttaren jämföra med bilden för att själv avgöra om denne gjort rätt.

Tillpassning – sadelgjord och stigläder

Vid märke III ska ryttaren klara av att – uppsuttet – dra åt sadelgjorden. Ryttaren ska då ta tyglarna i en hand, lägga underskänkeln på sadelns vulster på den sida där gjorden ska dras åt. Ryttaren ska hela tiden hålla kvar foten i stigbygeln och med den fria handen justera sadelgjordsstropparna, en i taget. Handen som justerar sadelgjorden ska vara vänd med pekfingeret nedåt för att med detta kunna placera spännet i rätt position vid sadelgjordsstroppens hål – peta in sadelgjordspiggen – och på så sätt säkra sadelgjorden i lagom åtdraget läge.

Som märkeskontrollant ska du också se att ryttaren klarar av att – uppsuttet – långa respektive korta sina stigläder. Ryttaren ska ha tyglarna i en hand och, med foten kvar i stigbygeln, med den andra handen utföra ändringen av stiglädret. Även här ska handen hållas så pekfingeret kan placera spännet i rätt position vid stiglädrets hål och på så sätt uppnå rätt stigläderlängd.

Vid båda dessa moment är det viktigt att du som märkeskontrollant ser att ryttaren är på god väg att lära sig behärska tekniken.

MÄRKE IV

Visning av häst vid hand

När ryttaren kommit till märke IV så ska ryttaren kunna visa häst vid hand. Ryttaren ska ha sådan kontroll på hästen så du som domare får den uppfattningen att han eller hon väl skulle kunna visa upp hästen för veterinär, exempelvis på en tävling.

Beskrivning av visning av häst vid hand sammanfattas såhär: "Föraren* står vid hästens bog med tyglarna i höger hand en dryg decimeter under bettringarna, med pekfinger mellan tyglarna. Vänster hand håller i tygeländan. För att få hästen i skritt för föraren handen framåt och smacker en gång. Med blicken riktad framåt för föraren hästen på en rät linje och förflyttningen sker i taktmässig skritt. Föraren låter handen glida ner på tygeln så hästen ges möjlighet att sänka och pendla med huvudet. Vid vändningen höjer föraren vänster hand mot hästens öga och vänder hästen med en lite volt tillbaka till höger, det vill säga ifrån sig. I trav tar föraren tygeländan i höger hand, så att vänster hand är fri och ryttaren kan följa hästens rörelser. Vid avsaktning använder föraren rösten och förhåller med tyglarna. Man ska alltid sakta av och nästan stanna hästen före vändning. Vid uppställning för besiktning förbereder man halten i god tid och gör halt med sidan mot bedömarens på ca 4 meters avstånd. Föraren ställer sig framför hästen med en tygel i varje hand, minst 1 dm under bettringarna. Hästens ska stå med öppen sida mot bedömarens". Den som visar häst vid hand ska bära ridhjälm.

* med föraren menar vi den som visar hästen.

BRONSMÄRKET

Vid prov för Bronsmärket förväntas ryttaren ha goda kunskaper inom både ridning och hästkunskap. Att sadla, tränsa och tillpassa ridutrustningen på ett korrekt sätt ingår i bedömningen. Ryttaren ska också kunna fläta manen och lägga bandage. För att klara märket så bedöms också momenten upp- och avsittning och att ryttaren både kan spänna sadelgjorden och anpassa stiglåden – från hästryggen.

Sadling

Ryttaren ska kunna utföra och beskriva momenten kring sadling grundligt och korrekt. Se gärna avsnitt om sadling i "Ridinstruktion". Bronsmärket sätter krav på att ryttare väl ska kunna utföra och beskriva de tidigare moment som stegrats i nivå från märke I - IV.

Betsling

Ryttaren ska kunna utföra och beskriva momenten kring betsling grundligt och korrekt. Se gärna avsnitt om betsling i "Ridinstruktion". Bronsmärket sätter krav på att ryttare väl ska kunna utföra och beskriva de tidigare moment som stegrats i nivå från märke I - IV.

Tillpassning av ridmundering

I samband med sadling kan ryttaren också beskriva hur man ser att sadeln passar hästen – anläggningsyta, storlek etc. Och i samband med betsling är det ett bra tillfälle för ryttaren att förklara hur man avgör att huvudlaget har rätt storlek samt brettets storlek och läge i hästens mun.

Dekorativ hästvård

I Bronsmärket ingår att ryttaren vet varför och hur dekorativ hästvård utföres. Ryttaren ska kunna behärska manvård; rycka man med händerna, flätning av man samt frisering av svansen. Ryttaren ska även veta hur man utför detta på känsliga hästar. Ryttaren skall även se till att hästen som helhet ger ett välmående och omvårdat intryck.

Bandageläggning

Ryttaren ska kunna berätta varför man lindar ben och om skillnaden mellan olika typer av bandage. Likaså visa hur man lägger ett arbetsbandage med benlinda och underlägg som är lindat åt rätt håll med lagom åtdragna lindor. Ryttaren ska också beskriva riskerna med att linda hästens ben.

Uppsittning och avsittning

I Bronsmärket ingår att ryttaren ska kunna genomföra en korrekt upp- och avsittning, se beskrivningen sidan 11-12. Ryttaren ska ha full kontroll på både sig själv och hästen. Hästen ska stå absolut stilla.

Tillpassning av sadelgjord – uppsuttet

Ryttaren ska – uppsuttet – kunna visa att denne kan dra åt sadelgjorden på ett korrekt sätt; Ryttaren tar tyglarna i en hand, lägger underskänkeln på sadelns vulster på den sida där sadelgjorden ska dras åt. Ryttaren håller kvar foten i stigbygeln och justerar med den fria handen sadelgjordsstropparna en i taget. handen som justerar sadelgjorden skall vara vänd med pekfingret nedåt för att med detta kunna placera spännet i rätt position vid sadelgjordsstroppens hål – peta in sadelgjordspiggen – och på så sätt säkra sadelgjorden i åtdraget läge.

Tillpassning av sadelgjord – uppsuttet

För att på rätt sätt länga eller korta sina stigläder ska ryttaren klara av att hålla tygeln med en hand, ha foten kvar i stigbygeln och med den andra handen utföra ändringen. Även här ska handen hållas så pekfingret kan placera spännet i rätt position vid stiglädrets hål för att på så sätt uppnå rätt stigläderlängd. Som märkeskontrollant ska du se att ryttaren väl behärskar tekniken innan den godkänns.

*Vi har också tagit ryttaremärke; Bo Tibblin,
Sven Tolling, Sissi Lilja, Louise Tysklind, Lars
Parmler, Inga-May Bylund, Gunilla Byström, Ulf Wilken,
Kyra Kyrklund, Royné Zetterman samt många fler.....*

TEORIPROV

För de olika nivåerna finns prov framtagna av Svenska Ridsportförbundet. Dessa är till för att kontrollera märkestagarens kunskapsnivå.

När du har yngre ryttare som ska avlägga prov för märke I och II, så kan du med fördel skapa muntliga provtillfällen i form av en teorilektion. Där kan du fråga om du ställer barnen räcka som prov. Barnen blir då mer avslappade kring själva provmomentet.

Vid muntliga genomförande av teorin krävs att du som provansvarig är noggrann och ser till att du får med skrivningens alla delar.

Även när det gäller märke III kan vid – om det finns särskilda behov – det teoretiska provet göras muntligt. Däremot ska märke IV och bronsmärke teorin genomföras skriftligt. Den ryttare som nått den godkända poängnivån för respektive skrivning är godkänd.

Tänk på

Som provansvarig är det viktigt att ha koll på kunskapsnivån för de olika märkena så steget till att klara nästa märke inte blir för stort.

” Ryttarmärken sporrar till att läsa teori som många annars inte skulle göra. ”

Christina Oddenstig, Vartofta Rid- och körsällskap

TIPS PÅ LITTERATUR

- Mini-, Midi och MaxiGnagg
- Så funkar Hästen
- Vi i Stallet
- Känn Din Häst
- Hästhållning i praktiken

**Din uppgift är att förmedla att
hästkunskap är roligt!**